

Козлов Д.О.
*аспірант кафедри соціоекономіки
та управління персоналом,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ФУНКЦІОНАЛ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ МОЛОДІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ВОЄННОГО ЧАСУ

Соціально-економічна система сучасної України, детермінована умовами воєнного часу, видозмінює інституційний функціонал якості трудового життя молоді. Перебуваючи у деструктивній, системно ризиковій реальності, молодь вимушено вирішує нетипові проблеми. Актуальним є прояв характеристик: соціальної якості життя [1] і добробуту населення [2]; засад, траєкторії розвитку системи організації трудової діяльності [3]; забезпечення конкурентоспроможності ринку праці [4] через удосконалення системи соціально-трудових відносин у формуванні якості трудового життя [5]; соціалізації особистості у механізмі ринку й підприємництва [6], управлінської системи збалансування вигід і витрат [7]; міжособистісних зв'язків у формуванні соціального капіталу [8].

У будь-яких інституційних умовах розбудови соціально-трудових відносин, базовим пріоритетом молодих людей є формування спроможностей отримувати економічний зиск від своєї професії. Людина-працівник прагне цінних благ для задоволення соціальних та економічних потреб. Соціально-трудова поведінка ж молоді реалізується в умовах високих безпекових ризиків.

Стратегічні пріоритети реструктуризації інституційного функціоналу якості трудового життя молоді в умовах соціально-економічної реальності воєнного часу наступні: активізація детермінант матеріального достатку молодих людей зайнятих у секторах економіки; концентрація соціально-трудової уваги на мотиваціях підвищення доходів. створення умов, необхідних для прискореного розвитку людського капіталу є конкретизація відповідних факторів впливу та їх розширена характеристика [5, с. 284].

Українське суспільство, держава, потребують оновленої концепції забезпечення якості трудового життя населення. Стратегічне завдання — підвищення рівня якості трудового життя молоді. Ефективна молодіжна політика має стати засобом реалізації заходів із підтримки спроможності держави до відновлення, а її трудового потенціалу до відродження — на засадах детермінації умов гідної праці та добробуту для всіх.

Модернізований, адаптований до сучасних викликів інституційний функціонал якості трудового життя молоді визнається стратегічним орієнтиром соціально-економічного відродження, повоєнного відновлення. Для цього у рамках державної політики, ідеології необхідно створити якісні системи освіти і охорони здоров'я, організації праці, соціально-трудова відносин й відпочинку. Адже згенеровані деструктиви (ситуація, яка склалася в економіці і соціумі), передбачають стратегічну перебудову трудового потенціалу молоді. Адаптивними мають стати такі чинники як: змістовність праці; відповідальність за результати соціально-трудова транзакцій; інклюзивні системи трудової діяльності; соціально орієнтоване підприємництво; дотримання прав і свобод у сфері зайнятості; реалізація соціального капіталу молоді.

В Україні основу забезпечення регуляторних політик у сфері соціально-трудова відносин, зокрема щодо молоді, становлять стратегії, які інституційно орієнтовані на закріплення пріоритету євроінтеграції, забезпечення соціальної стійкості і відновлення, а також сталого й інклюзивного розвитку соціально-економічних систем. З огляду на те, що детермінантами якості трудового життя молоді виступають соціальні та економічні інститути — на часі удосконалення інституційних механізмів регулювання цих процесів.

Концептуально пріоритети забезпечення якості трудового життя молоді повинні реалізовуватися у парадигмі забезпечення: подолання високого рівня безробіття; підвищення якісних характеристик системи освіти; формування адекватно-ефективної і функціональної системи соціального захисту працівників; створення умов для мінімізації міграції за кордон; формування ефективного, інституційно гнучкого підприємницького середовища; соціалізації господарських систем; цифровізації й інформатизації; формування мотивації в молодих людей до створення і дифузії інновацій; забезпечення соціального добробуту й реалізація програм соціальної підтримки молоді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Геєць, В. М. (2024). Ознаки соціальної якості життя воєнного часу в Україні й завдання її повоєнного піднесення. *Економіка України*, 4 (749), 3–35. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.04.003>.
2. Ерхард, Л. (2023). Добробут для всіх. *ТОВ «Велл Букс»*.
3. Колот, А. М., & Герасименко О. О. (2022). Новітні формати організації трудової діяльності: природа, виклики, траєкторії розвитку, *Економіка України*, 5, 59–76. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.05.059>.
4. Маршавін, Ю., Кицак, Т., & Кирилюк, В. (2022). Посилення конкурентоспроможності ринку праці України в нових соціально-економічних реаліях. *Економіка та суспільство*, (40). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-2>.
5. Мельничук Д. П. (2016). Концепція якості трудового життя: зміст та значення в процесі модернізації системи соціально-трудових відносин. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*, (3[61]), 281–286. <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3761/62.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
6. Шеленко, Д. І., Баланюк, І. Ф., & Баланюк, В. С. (2021). Соціальний капітал у розвитку соціального підприємництва. *Економіка АПК*, 11, 44–53. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202111044>.
7. Шпикуляк, О.Г. (2008). Інститут витрат в економічній теорії і практиці господарювання. *Збір. наук. праць. Економічні науки. Серія: економічна теорія та економічна історія*, 5(19), ч 2, 323–329.
8. Штомпка, П. (2022). Соціальний капітал. Теорія міжособистісного простору. *ДУХ І ЛІТЕРА*.